

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**



Факультет психології
Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни:

ФІЛОСОФІЯ

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма: «Середня освіта (Хімія)»

Спеціальність: 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями).

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
філософії, соціології та
релігієзнавства
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

| 1. Загальна інформація | |
|--|---|
| Назва дисципліни | Філософія |
| Викладач (-і) | Білоус Світлана Іванівна |
| Контактний телефон викладача | 59-60-15 (кафедра філософії, соціології та релігієзнавства) |
| Е-mail викладача | svitlana.bilous@pnu.edu.ua |
| Формат дисципліни | Очний / заочний |
| Обсяг дисципліни | 3 кредити ЄКТС, 90 год. |
| Посилання на сайт дистанційного навчання | https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/1307 |
| Консультації | День семінару |
| 2. Анотація до навчальної дисципліни | |
| <p>Предмет вивчення філософії: система відношень «людина - світ».</p> <p>Навчальна дисципліна «Філософія» передбачена для студентів, які навчаються за Освітньо-професійною програмою: «Середня освіта (Хімія)»; спеціальність: 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями).</p> <p>У процесі проведення лекційних і семінарських занять з «Філософії» акцент робиться на історико-філософській складовій напрямів думки, а також на опрацюванні ключових ідей та понять, аналізі сучасних підходів до важливих філософських проблем.</p> <p>Зміст лекцій присвячено основним тенденціям, характерним для розвитку античної, середньовічної, ренесансної, новочасної (з особливим акцентом на німецькій класиці) філософії та особливостям сучасного етапу розвитку філософського осягнення світу, актуальному стану розвитку філософських уявлень про буття, свідомість, пізнання, метод, людину, цінності, культуру та цивілізацію, суспільство та історичний процес.</p> <p>На семінарських заняттях закріплюється розуміння лекційного матеріалу, що дозволить студентам виробити власну світоглядну позицію.</p> <p>Завдання навчальної дисципліни включають не лише засвоєння певних знань з таких галузей філософії, як історія філософії, онтологія, гносеологія, методологія, філософська антропологія, аксіологія, філософія культури та історії, соціальна філософія, але й набуття студентами вмінь опрацьовувати самостійно навчальну літературу, критично мислити та висловлювати власну точку зору на світоглядні питання.</p> <p>Зазначений курс спрямований на розвиток здатності студентів самостійно набувати і удосконалювати знання та вміння через пошук, читання і реферування філософської наукової літератури.</p> | |
| 3. Мета та цілі навчальної дисципліни | |
| <p>Мета: пояснити студентам місце і роль філософії у контексті світоглядного знання, головні риси філософського мислення та методології, ознайомити з найбільш значущими світоглядними ідеями на всіх етапах цивілізаційного розвитку.</p> <p>Цілі:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розкрити предмет і завдання філософії, • ознайомити з особливостями її історичного розвитку, • експлікувати найважливіші ідеї представників античної, середньовічної, ренесансної, новочасної та сучасної філософії, • пояснити місце української філософської думки в контексті світової, | |

- з'ясувати найважливіші позиції філософського осмислення буття, свідомості, пізнання, методу, людини, історії, суспільства, культури.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- характерні риси античного, середньовічного, ренесансного, новочасного та сучасного світогляду,
- найважливіші поняття філософії кожного з періодів,
- суть зв'язків та відмінностей між головними філософськими позиціями.

зміти:

- застосовувати одержані знання у навчальній та професійній діяльності,
- орієнтуватися у світоглядних парадигмах,
- критично оцінювати соціальні, культурні, політичні та інші процеси.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Програмні компетентності

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу у процесі виявлення та оцінки педагогічних проблем, виявлення рішень щодо їх усунення.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, володіння навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій у педагогічній діяльності.

ЗК4. Здатність до вираження національної культурної ідентичності; утвердження гуманістичних ідеалів, демократичних цінностей, мовного і культурного багатства українців, історії України й інших країн.

ЗК10. Здатність адаптуватися до динамічного сьогодення та майбутнього, діяти в новій ситуації, готовність застосовувати набутий досвід для збереження власного здоров'я та здоров'я інших.

ЗК13. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини і громадянина, ефективно толерантно спілкуватися із суб'єктами взаємодії та в колективі (групі). Здатність дотримуватися етичних принципів, цінувати різноманіття та мультикультурність, учасників навчального процесу.

ФК1. Здатність оперувати сучасною термінологією, науковими поняттями, законами, концепціями, вченнями і законами хімії, екології та природознавства.

Результати навчання

ПРН1. Володіти знаннями з основ філософії, культури та історії України, що сприяють соціалізації особистості, розвитку її загальної політичної культури та активності, формуванню національної гідності та патріотизму, сприйняттю етичних цінностей.

ПРН2. Розуміти значення культури як форми людського існування, мати вміння цінувати біорізноманіття та мультикультурність світу і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами поваги, толерантності, діалогу і співробітництва, формувати свідоме ставлення до екологічних проблем, усвідомлення біосферної етики.

ПРН14. Застосовувати знання та розуміння на операційному рівні теоретичної та прикладної хімії та сумісних наук, щоб розвинути розуміння міждисциплінарних зв'язків курсів природничих і гуманітарних наук.

ПРН19. Мати потребу та уміння вчитися упродовж життя і самостійно вдосконалювати здобуті під час навчання професійні компетентності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

| | |
|---|----|
| лекції | 16 |
| семінарські заняття / практичні / лабораторні | 14 |
| самостійна робота | 60 |

Ознаки навчальної дисципліни

| Семестр | Спеціальність | Курс (рік навчання) | Нормативний / вибірковий |
|---------|--|------------------------|-----------------------------|
| 2 | спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями. Хімія) | I | нормативний |

Тематика навчальної дисципліни

| Тема | кількість год. | | |
|---|----------------|---------|-----------------|
| | лекції | заняття | самост. роб. |
| Тема 1. Філософія як наука і світогляд. <i>Результати вивчення теми: розуміти, знати основні питання:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розуміння поняття “філософія”. 2. Предмет філософії. Філософування. Філософ. 3. Специфіка філософського знання 4. Функції філософії. 5. Система філософських дисциплін. 6. Навчальні відеоматеріали до теми | 2 | 2 | 5 |
| Тема 2. Філософія Стародавнього Сходу | | | 10 |

| | | | |
|---|---|---|----|
| <p><i>Вивчити, розуміти, знати основні питання теми:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Індійська філософія. Астика. 2. Індійська філософія. Настика. 3. Філософські школи Древнього Китаю 4. Філософія в конфуціанстві. | | | |
| <p>Тема 3. Антична філософія</p> <p><i>Вивчити, розуміти, знати основні питання теми:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Досократики: основні ідеї 2. Філософія Сократа. Сократичні школи. 3. Філософія Платона. Платонізм. 4. Філософія Аристотеля. 5. Філософія елінізму, стоїцизму, скептицизму | 2 | 2 | 5 |
| <p>Тема 4. Філософія Середньовіччя.</p> <p><i>Вивчити, розуміти, знати основні питання теми:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення і періодизація філософії Середньовіччя 2. Східна патристика (патристика I-III століть; патристика IV століття; патристика V-VII століть; патристика VIII століття) 3. Західна патристика. Святий Августин 4. Схоластика. Західна філософія IX-XI століть. Філософія XII-XIII століть. 5. Західна філософія XIV століття Рекомендовані відеоресурси для опрацювання теми “Філософія Середньовіччя” | 2 | 2 | 5 |
| <p>Тема 5. Філософія Нового часу</p> <p><i>Вивчити, розуміти, знати основні питання теми.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні характеристики філософії Нового часу. Основні ідеї філософії Ренесансу, Просвітництва. 2. Мислителі Ренесансу 3. Філософські системи Нового часу 4. Англійське Просвітництво 5. Французьке Просвітництво 6. Німецька класична філософія | 2 | 2 | 10 |

| | | | |
|---|---|---|----|
| 7. Німецька філософія XIX століття | | | |
| 8. Філософія XIX століття в Англії і Франції | | | |
| Тема 6. Історичні етапи розвитку філософії в Україні <i>Вивчити, розуміти, знати основні питання теми:</i> 1. Зародження філософії в Україні: XI-XII століття 2. Філософія в Україні періоду XIII-XVII століття 3. Філософія України періоду XVII-XVIII століття 4. Філософія України періоду XIX століття 5. Філософія України в період кінця XIX – початку XX століття 6. Філософія в Україні XX-XXI століття | 2 | 2 | 10 |
| Тема 7. Філософія людини. Філософська антропологія: актуальні питання вивчення <i>Вивчити, розуміти, знати основні питання теми.</i> 1. Вчення про людину в історії філософії 2. Філософські уявлення про людину в XIX-XX століттях. Виникнення школи філософської антропології 3. Екзистенціалізм 4. Персоналізм 5. Актуальні питання філософської антропології на сучасному етапі . | 2 | 2 | 5 |
| Тема 8. Суспільство як предмет філософських роздумів (теорія суспільства) <i>Вивчити, розуміти, знати основні питання теми:</i> 1. Основні питання соціальної філософії 2. Соціологічні концепції до Конта 3. Соціологія Конта 4. Соціологія Спенсера 5. Соціологічний позитивізм 6. Соціологічний психологізм 7. Соціологізм Дюркгайма 8. Гуманістична соціологія Вебера 9. Німецька формальна соціологія | 2 | | 5 |

| | | | |
|--|--|----|----|
| 10. Відкрите суспільство Поппера 11. Теорія еліт 12. Соціологія XX століття | | | |
| Тема 9. Філософські вчення про цінності. Актуальні питання аксіології. <i>Вивчити, розуміти, знати основні питання теми:</i> 1. Ієрархія цінностей. 2. Толерантність як філософсько-етична цінність. 3. Національні цінності. 4. Особистісні цінності. 5. Сімейні цінності. 6. Актуальні питання аксіології. | 2 | 2 | 5 |
| ЗАГ: | 16 | 14 | 60 |
| 6. Система оцінювання навчальної дисципліни | | | |
| Загальна система оцінювання навчальної дисципліни | <p>Поточні оцінки в електронному журналі виставляються в шкалі 100 б.</p> <p>Максимальна кількість балів (розподіл, вага) за роботу студентів протягом семестру під час таких форм роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • семінарські заняття (усні відповіді) – 40 балів . • семінарські заняття (тестові відповіді) – 60 балів <p>Разом, максимальна кількість балів за навчальну активність студентів протягом семестру – 100 балів.</p> <p>При виставленні підсумкової форми контролю (мінімум 50 балів, максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), отримані на поточному усному й тестовому опитуванні, а також при виконання самостійної роботи студентів.</p> <p>Студент, який не набрав 50 балів (з можливих 100 балів) за талоном №1, користується повторним правом на складання заліку за талоном №2. Так само здача заліку за талоном 3.</p> | | |
| Вимоги до письмових робіт | <p>Письмові роботи (реферат, есе, презентація) виконуються в рукописному, або ж в електронному вигляді.</p> <p>Обсяг студентської роботи довільний, водночас із розкриттям змісту досліджуваної теми, питання.</p> <p>Письмові роботи зазвичай готуються як підготовка до семінарського заняття.</p> | | |

| | |
|--|--|
| Семінарські заняття | На семінарських заняттях відбувається поточне тематичне опитування щодо засвоєного матеріалу, розкриття навчально-пізнавального потенціалу студентів, актуалізація філософських зацікавлень. Виконання тестових завдань дозволяється як аудиторне, так і онлайн. |
| Умови допуску до підсумкового контролю | Допуск до поточного контролю (до заліку) – відсутність пропусків. Або ж якщо є пропущені заняття (без поважної причини) – відпрацювання усно чи тестово по темі пропущеного заняття. Допуск до складання контролю за талоном 2 – не менше ніж 26 б. Зараховано – 50 балів (мінімум), 100 балів (максимум). |
| Підсумковий контроль | залік |

7. Політика навчальної дисципліни

Українська мова навчання.

Академічна доброчесність.

- Повага до всіх учасників освітнього процесу;
- Сприйняття й толерантність до представників різних світоглядів;
- Забороняється плагіат у підготовці і представленні робіт до семінарських занять.

Пропуски занять (відпрацювання).

Відпрацювання пропущених занять через опрацювання матеріалів лекцій, рекомендованої літератури

Виконання завдання пізніше встановленого терміну. Дозволяється, але у зв'язку з поважної причини, підтвердженої документально.

- **Невідповідна поведінка під час заняття.** забороняється зневага до когось з учасників освітнього процесу;
- забороняється некоректні вислови, некоректна поведінка.

Можливість додаткових балів: участь у студентських конференціях з дисципліни: 10 б.

8. Рекомендована література

1. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – 3-тє вид., переробл. – Харків : Право, 2020. – 432 с.
2. Історія філософії в термінах: навчальний посібник / А.І. Абдула, Н.П. Козаченко, О.П. Панафідіна. Кривий Ріг: Криворізький педагогічний інститут ДВНЗ «Криворізький національний університет», 2013. 175 с.
3. Історія філософії: Словник / За заг. ред. В.І. Ярошовця. Київ: Знання України, 2006. 1200 с.
4. Кислюк К.В. Філософія: навчальний посібник. 3-тє вид., випр. Київ: Кондор-Видавництво, 2018. 230 с.

5. Петрушенко В.Л. Філософія (вступ до курсу, історія світової та української філософії, фундаментальні проблеми сучасної філософії): навчальний посібник. 3-тє вид., перероб. і доп. Львів: Львівська політехніка, 2014. 596 с.
6. Петрушенко В.Л. Філософія: Навчальний посібник. Львів: Магнолія 2006, 2011. 506 с.
7. Філософія: підручник / за ред. Л.В. Губерського. 2-е вид., перероб. і доп. Харків: Фоліо, 2018. 621 с.
8. Філософський енциклопедичний словник / Гол. ред. В. І. Шинкарук. Київ: Абрис, 2002. 742 с.
9. Шепетяк Олег, Шепетяк Оксана. Філософія. – Львів: Місіонер, 2020. – 784 с.
10. Ярошовець В.І. Історія філософії: від структуралізму до постмодернізму. Підручник. Київ: Знання України, 2004. 214 с.

Викладач:

Білоус С.І., доцент кафедри філософії, соціології та релігієзнавства